

<https://www.aftonbladet.se/kultur/a/mQx4aE/frida-stranne-och-trita-parsi-om-sveriges-utrikespolitiska-hallning>

<https://www.aftonbladet.se/a/mQx>

Sverige har blivit en hökarnas högborg

Har gått från att vara fredens försvarare till det mest krigshetsande landet i Europa

kultur@aftonbladet.se

Detta är en kulturartikel som är en del av Aftonbladets opinionsjournalistik.
Uppdaterad 09:38 | Publicerad 05:00

Sverige har rört sig från att vara en röst för diplomati och internationella rättsprinciper till att bli ett av de mest hökaktiga länderna i Europa på mycket kort tid.

Inte minst gäller detta vårt förhållningssätt till [Kina](#). I en nyligen publicerad rapport från försvarsberedningen gick att läsa att Kina nu definieras som ett globalt hot som utmanar den regelbaserade ordningen där [USA](#) utgör den dominerande makten. Kina omnämns 317 gånger i rapporten men klimathotet enbart 53 gånger.

Jämför det med den tyska försvarsrapporten som också publicerades denna månad. Där tycks hotbilden vara omvänd; klimathotet nämns 71 gånger och Kina ynkliga sex gånger. Men än viktigare så definierar tyskarna Kina som både en konkurrent och rival, men också en oundviklig partner för att lösa klimatkrisen, medan den svenska rapporten enbart definierar Kina som ett hot – trots att försvarsberedningen erkänner att ”Kina inte utgör något direkt militärt hot mot Sverige”.

Och enligt en ny undersökning från ECFR är Sverige det land som har den mest hökaktiga synen på hur vi bör förhålla oss till Kina. Fler medborgare i Sverige än i något av de övriga tio europeiska länder som studerats stödjer häpnadsväckande nog till och med tanken att gå i krig med Kina om Taiwan.

Vi talar om det blodigaste kriget mänskligheten har upplevt.

För ett land som har hållit sig utanför krig i mer än 200 år och spelat en avgörande roll för att försöka få slut på krig genom dialog, är detta både förbryllande och djupt oroväckande.

Det råder ingen tvekan om att Kinas tilltagande styrkeposition innebär betydande utmaningar, liksom att dess behandling av befolkningen är djupt bekymmersam. Landets potentiella ambitioner och möjligheter att påverka den globala ordningen gör det med självklarhet nödvändigt att vara vaksam på vilka möjliga hot som Kinas uppgång kan innebära. Men en lika angelägen insikt att ta med i de analyser som ska göras och strategier som ska utarbetas, är vilken enorm katastrof en direkt konfrontation med Kina skulle innebära.

Vi talar om det blodigaste kriget mänskligheten har upplevt.

Överraskande nog verkar den svenska befolkningen enbart vara fokuserad på de hot som handlar om en eventuell kinesisk dominans men i mycket lägre utsträckning förstå hur en konfrontativ hållning på båda sidor leder till att vi rör oss mot ett förödande krig med Kina. Enligt ECFR:s undersökning vill övriga européer i stort sett förbli neutrala i den geopolitiska konkurrensen som nu blossar upp mellan USA och Kina. Och man är i hög utsträckning ovilliga att öka spänningarna.

Medan endast 23 procent av européerna är redo att ansluta sig till USA i ett krig med Kina om Taiwan och 62 procent föredrar att hålla sig neutrala, är siffrorna i Sverige betydligt högre. Hela 35 procent av svenskarna (fler än i något annat land) stöder tanken på att bidra i ett eventuellt amerikanskt krig med det kärnvapenbestyckade Kina i ett sådant scenario. Endast 49 procent föredrar att hålla sig utanför.

Förklaringen till att vi hamnat här går inte att hitta i någon demokratisk-auktoritär klyfta i Europa, i den mening att de minst demokratiska nationerna också skulle vara de som är minst benägna att stödja en konfrontation med Kina. Faktum är att den minst hökaktiga befolkningen visavi Kina finns i Österrike. I Österrike, som likt Sverige har en historia av neutralitet, föredrar 80 procent av befolkningen att hålla sig utanför ett krig mellan USA och Kina, medan endast 9 procent stöder en militär konflikt (jämfört med 35 procent i Sverige). Svaret på den överraskande hökaktigheten hos den svenska befolkningen ligger sannolikt någon annanstans.

Att se världen med sådana glasögon förenklar verkligheten på ett farligt sätt

En förklaring är rimligen debattläget i Sverige, i vilket det blivit i det närmaste omöjligt att på ett konstruktivt sätt analysera världsläget och konfliktytorna utifrån olika perspektiv och scenarier. Den hastigt framdrivna Nato-ansökningsprocessen och ovanan vid att befinna oss i en akut säkerhetspolitisk kris har låst debatten. Vi har hamnat i ett läge där all form av kritisk analys som inte direkt accepterar den officiella svenska hållningen eller den medialt dominerande berättelsen om världen fördöms.

Den bristfälliga debatten har skapat en situation där den svenska allmänheten inte tillhandahålls en djupare bild av de enorma geopolitiska förändringar som sker i världen eller de faror som föreligger med ett storskaligt stormaktskrig om inte fredliga lösningar eftersträvas. Avseende de geopolitiska förändringarna i världen ges i stället bara utrymme att förstå Sveriges (och Europas) handlingsmöjlighet som att vi antingen hjälper USA att återupprätta den amerikanska globala dominansen eller att vi ställer oss på Putins och Xi Jinpings sida. En till lika delar begränsad som vilseledande tanke.

En annan förklaring är tendensen i Sverige att tolka konfliktlinjerna i världen som en absolut kamp mellan demokratier och diktaturer, mellan frihet och tyranni – och att en sådan kamp går att vinna på slagfältet. Att se världen med sådana glasögon förenklar verkligheten på ett farligt sätt, bidrar till att intensifiera polariseringen globalt och att skapa en spiral av ändlösa krig. Och detta vid en tidpunkt då vi behöver hitta sätt att samarbeta över nationsgränserna för att bekämpa vår tids verkligt existentiella hot i form av klimatförändringarna.

I relation till tanken om att vi bör driva krig mot diktaturer i kampen för demokrati är det också på sin plats att påminna om att idén om att amerikanska krig primärt handlat om att försvara demokrati är en kraftig förvanskning av verkligheten. Liksom att priset för de krig som utkämpats bara de senaste 30 åren har inneburit en enorm kostnad i mänskligt lidande (4,5 miljoner döda), utan att i praktiken skapa mer demokrati. I stället har man lämnat område efter område i mer kaos och instabilitet än före kriget.

Det är omöjligt att bortse från att detta undergräver internationell rätt och de principer som Sverige har kämpat för i mer än sju decennier. Att till exempel betona att kriget i Ukraina handlar om ”frihet och demokrati” snarare än suveränitet, som Bidenadministrationen har gjort, antyder att länder förtjänar stöd mot en olaglig invasion endast om deras regeringar uppfyller västvärldens godkännande.

Precis som efter andra världskriget kan Sverige spela en avgörande roll för freden och stabiliteten.

Med ett sådant förhållningssätt blir nationernas principer och rättigheter, som de fastställs i FN-stadgan, villkorade. Det verkliga lackmustestet för om en nation förtjänar stöd mot en olaglig invasion blir då inte internationell rätt, utan landets regeringsform. Den hierarki som ett sådant tankesätt skapar är en av förklaringarna till att det globala syd inte omedelbart ställer sig bakom västvärldens strategier.

Vi lever i en brytningstid med enorma globala utmaningar. Under de närmaste åren kommer beslut att behöva fattas som kommer att avgöra om vi rör oss mot en konflikt mellan USA och Kina eller om vi ska utforma en världsordning som möjliggör fredlig samexistens mellan väst och övriga världen.

Precis som efter andra världskriget kan Sverige spela en avgörande roll för freden och stabiliteten. Men det kräver en insiktsfull analys av vad som står på spel, vilka kostnaderna skulle bli av nya ändlösa krig och framför allt att vi förblir ett land som tror på fred. Som det ser ut nu intar vi en helt ny och villkorslöst högaktig hållning gentemot de konfliktytor som finns i vår omvärld som liknar högarna runt Bush före invasionen av Irak 2003. En livsfarlig hållning vars konsekvenser riskerar att bli dyrköpta. Är det verkligen en roll vi vill spela?

Trita Parsi är statsvetare och vice ordförande vid tankesmedjan Quincy Institute i Washington DC.

Frida Stranne är forskare med inriktning på amerikansk utrikes- och säkerhetspolitik.